

Konkluzje Rady w sprawie maksymalizowania roli sportu powszechnego w rozwijaniu umiejętności przekrojowych, zwłaszcza wśród młodzieży

(2015/C 172/03)

RADA UE I PRZEDSTAWICIELE RZĄDÓW PAŃSTW CZŁONKOWSKICH ZEBRANI W RADZIE,

PRZYPOMINAJĄC O POLITYCZNYM TLE PRZEDMIOTOWEJ KWESTII PRZEDSTAWIONYM W ZAŁĄCZNIKU, A ZWŁASZCZA O TYM, CO NASTĘPUJE:

1. W strategii „Europa 2020” i w jej inicjatywach przewodnich podkreślono, jak ważne jest wyposażenie młodych ludzi w niezbędne umiejętności i kompetencje oraz zajęcie się wysokimi poziomami bezrobocia wśród młodzieży w Europie, a w sprawozdaniu podsumowującym dotyczącym śródkresowego przeglądu strategii „Europa 2020”⁽¹⁾ wśród najważniejszych wyników wymieniono ważną rolę sektora sportu jako instrumentu spójności społecznej i włączenia społecznego.
2. W planie prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu na lata 2014–2017⁽²⁾ podkreślono, że sport wnosi ważny wkład w realizację celów ogólnych strategii „Europa 2020” ze względu na to, że sektor sportu może znacznie przyczynić się do inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu. W jednym z trzech priorytetów tego programu prac, a mianowicie w priorytecie „Sport i społeczeństwo”, podkreślono powiązania sportu z zatrudnieniem, kształceniem i szkoleniem.
3. W rezolucji Rady z dnia 20 lipca 2006 r. dotyczącej uznawania wartości kształcenia nieformalnego i incydentalnego wśród młodzieży europejskiej⁽³⁾ podkreślono, że uczenie się pozaformalne i nieformalne może umożliwić młodym ludziom zdobycie dodatkowej wiedzy, umiejętności i kompetencji oraz przyczynić się do ich rozwoju osobistego, włączenia społecznego oraz aktywnych postaw obywatelskich, polepszając w ten sposób ich możliwości zatrudnienia; a także, że pracodawcy, placówki kształcenia formalnego i całe społeczeństwo obywatelskie powinni zwrócić należytą uwagę na ich szersze uznawanie.
4. W zaleceniu Rady z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego⁽⁴⁾ zwrócono uwagę na możliwości i mechanizmy pozwalające, by wiedza, umiejętności i kompetencje nabyte w drodze uczenia się pozaformalnego i nieformalnego odgrywały ważną rolę w zwiększaniu zatrudnialności i mobilności oraz w motywowaniu do uczenia się przez całe życie.

UZNAJĄ, ŻE:

5. Uczestnictwo w sporcie powszechnym⁽⁵⁾ – choć oznacza przede wszystkim aktywność fizyczną w czasie wolnym – przynosi również dodatkową wartość dodaną w postaci zdrowszego i generalnie bardziej integracyjnego społeczeństwa europejskiego o zrównoważonym charakterze. Może rozwijać pozytywne postawy i wartości społeczne, a także umiejętności i kompetencje poszczególnych osób, w tym kompetencje przekrojowe⁽⁶⁾, takie jak zdolność krytycznego myślenia, podejmowania inicjatywy, rozwiązywania problemów i współpracy⁽⁷⁾.
6. Zachodzi potrzeba reagowania na rosnące wymagania gospodarki opartej na zaawansowanej wiedzy, zwłaszcza w odniesieniu do rozwoju umiejętności przekrojowych oraz zdolności do skutecznego wykorzystywania takich umiejętności w różnych sektorach; w czasach szybkich zmian zapotrzebowania na rynku pracy pracodawcy wysoce sobie cenią umiejętności przekrojowe, przy czym często sygnalizują, że nowym pracownikom takich umiejętności brakuje.

⁽¹⁾ Dok. 16559/14.

⁽²⁾ Dz.U. C 183 z 14.6.2014, s. 12.

⁽³⁾ Dz.U. C 168 z 20.7.2006, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 398 z 22.12.2012, s. 1.

⁽⁵⁾ „Sport powszechny” („sport na poziomie najbliższym obywatelowi”) oznacza sport w formie zorganizowanej, uprawiany na poziomie lokalnym przez amatorów oraz sport dla wszystkich. Źródło: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1288/2013 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 50).

⁽⁶⁾ Różne agencje i organizacje w różny sposób nazywają te umiejętności: określają je np. mianem „kompetencji kluczowych” lub „umiejętności miękkich”, „umiejętności transferowalnych” lub „umiejętności podstawowych”, „podstawowych umiejętności zawodowych” lub „podstawowych umiejętności niezbędnych do znalezienia zatrudnienia”. Według glosariusza Europejskiej Sieci Całozyciowego Poradnictwa Zawodowego umiejętności przekrojowe są umiejętnościami istotnymi dla prac i zawodów innych niż te, które dana osoba właśnie wykonuje lub niedawno wykonywała. Umiejętności te mogły zostać również nabyte w okolicznościach innych niż praca lub w ramach aktywności w czasie wolnym lub też w drodze uczestnictwa w kształceniu lub szkoleniu. Generalnie są to umiejętności, które nabyto w określonym kontekście lub w celu poradzenia sobie w konkretnej sytuacji/w przypadku konkretnego problemu i które mogą zostać przeniesione do innego kontekstu.

⁽⁷⁾ COM/2012/669 final.

7. Jeśli chodzi o wkład sportu w rozwój umiejętności przekrojowych, istnieje w tym względzie niewykorzystany potencjał, zwłaszcza w przypadku młodych ludzi, ponieważ umiejętności nabyte w wyniku uczenia się pozaformalnego⁽¹⁾ i nieformalnego⁽²⁾ są cenne dla rozwoju osobistego i zawodowego, w tym na rynku pracy i w uczeniu się przez całe życie⁽³⁾.
8. Jeśli chodzi o uznawanie wartości umiejętności przekrojowych nabytych w drodze uczenia się pozaformalnego i nieformalnego poprzez sport powszechny, pierwszymi krokami są: zwiększanie świadomości i wyeksponowania przede wszystkim wśród samych uczestników, rodziców, wolontariuszy i kadry pracowniczej, a ponadto wśród ogółu społeczeństwa, w tym pracodawców.

PODKREŚLAJĄ, ŻE:

9. Sport przyczynia się do realizacji strategicznych celów Unii w zakresie wzrostu, zatrudnienia i spójności społecznej, w tym do zaradzenia pilnym wyzwaniom, z którymi mierzy się obecnie Europa, takim jak ciągle wysoka stopa bezrobocia wśród europejskiej młodzieży⁽⁴⁾. Aby sport mógł dalej rozwijać swój pełny potencjał w tym względzie, istotne jest, by wypracować międzysektorowe podejście obejmujące inne obszary polityki, takie jak kształcenie i szkolenie, młodzież i zatrudnienie, sprawy społeczne i zdrowie publiczne.
10. Szczególnie atrakcyjne dla młodych ludzi, w tym tych o mniejszych szansach, są często sporty nietradycyjne⁽⁵⁾; możliwości, jakie sporty te oferują, można by dalej badać.
11. W sporcie powszechnym dla zwiększania świadomości, zapewniania wartości dodanej i korzyści, jakie sport ten może przynosić w odniesieniu do rozwoju umiejętności przekrojowych, zasadnicze znaczenie ma kompetentna kadra pracownicza, w tym wolontariusze.

W TYM KONTEKŚCIE ZWRACAJĄ SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH UE, BY Z NALEŻYTYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI:

12. Zwiększały, wśród zainteresowanych podmiotów w sporcie powszechnym, w społeczeństwie i wśród pracodawców, świadomość tego, że umiejętności przekrojowe nabyte w drodze uczestnictwa w sporcie powszechnym mają osobistą, społeczną i ekonomiczną wartość dodaną, którą można wykorzystać w innych sektorach.
13. Współpracowały z innymi odpowiednimi sektorami i z innymi państwami członkowskimi UE i wymieniały się z nimi sprawdzonymi rozwiązaniami odnośnie do faktycznych korzyści, jakie dają umiejętności nabyte poza kształceniem formalnym, tj. w drodze uczenia się pozaformalnego i nieformalnego w ramach sportu powszechnego.
14. Zachęcały do tego, by rozwijać wiedzę, umiejętności i kompetencje właściwej kadry pracowniczej w sporcie powszechnym, w tym wolontariuszy, z myślą o zwiększaniu, poprzez ten rodzaj sportu, wartości społecznych i edukacyjnych oraz umiejętności przekrojowych.
15. Zachęcały do tworzenia innowacyjnych partnerstw pomiędzy organizatorami kształcenia formalnego i organizatorami kształcenia pozaformalnego, a także w całym sektorze młodzieży i sportu, po to by rozwijać takie podejścia do uczenia się, które byłyby również odpowiednie w sektorze sportu powszechnego.
16. Propagowały ocenę własnych umiejętności, zwłaszcza wśród młodzieży, która obejmuje umiejętności przekrojowe nabywane poprzez sport powszechny, a także propagowały wykorzystywanie najpowszechniejszych paszportów umiejętności i wzorów CV, a zwłaszcza Europassu.
17. Wykorzystywały istniejące uzgodnienia, które mają na celu umożliwianie walidowania umiejętności i doświadczeń zdobytych w ramach uczenia się pozaformalnego i nieformalnego w sporcie.
18. Dalej zwiększały ogólne uczestnictwo młodzieży w sporcie powszechnym, w tym uczestnictwo osób o mniejszych szansach, na szczeblu krajowym i lokalnym, i wykorzystywały w tym względzie faktyczny potencjał sportów nietradycyjnych.

⁽¹⁾ Definicja: „uczenie się pozaformalne” oznacza uczenie się, które odbywa się poprzez zaplanowane działania (w postaci celów i czasu przeznaczonego na naukę), w którym obecna jest pewna forma wsparcia (na przykład relacja uczeń-nauczyciel), a które nie jest częścią formalnego systemu kształcenia i szkolenia. Źródło: Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 50

⁽²⁾ Definicja: „uczenie się nieformalne” oznacza uczenie się wynikające z codziennych działań związanych z pracą, rodziną lub czasem wolnym, które nie jest zorganizowane ani ustrukturyzowane poprzez cele, czas uczenia się ani wsparcie w uczeniu się; z perspektywy uczącego się może być ono niezamierzone. Źródło: Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 50

⁽³⁾ Jeśli chodzi o nabywanie umiejętności poza kształceniem formalnym, z badań wynika, że 52 % Europejczyków ocenia, że nabywanie umiejętności (np. rozwiązywanie problemów, współpracy z innymi itd.), które mogą zostać później wykorzystane w innych sektorach, jest w takich okolicznościach możliwe. Źródło: Eurobarometr – specjalne badanie 417 (2014) „European area of skills and qualifications” (Europejski obszar umiejętności i kwalifikacji), s. 12.

⁽⁴⁾ W drugim kwartale 2014 r. w UE-28 bezrobotnych było ponad 5 mln młodych ludzi (w wieku poniżej 25 lat). Stanowi to stopę bezrobocia równą 21,7 %, przy czym stopa NEET (młodzież niekształcąca się, niepracująca ani nieszkoląca się) wynosiła 13 %. Źródło: Eurostat

⁽⁵⁾ Atrakcyjne dla młodych ludzi nowe formy sportów to na przykład: uliczna piłka nożna, gimnastyka uliczna i parkour, jazda na deskorolce i longboarding, akrobacyjna jazda na rolkach, koszykówka uliczna i taniec uliczny.

ZWRACAJĄ SIĘ DO KOMISJI EUROPEJSKIEJ I PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, ABY W RAMACH SWOICH KOMPETENCJI:

19. Propagowały wartość umiejętności przekrojowych nabywanych przez jednostki poprzez sport powszechny, tak by umiejętności te mogły być skutecznie wykorzystywane w innych sektorach do celów zatrudnienia, mobilności edukacyjnej lub uczenia się przez całe życie.
20. Uznawały i włączały pozytywne efekty, jakie przynoszą umiejętności przekrojowe wypracowane poprzez sport powszechny, do krajowych i europejskich polityk oraz do strategii dotyczących sportu, młodzieży, spraw społecznych, zdrowia, edukacji i zatrudnienia.
21. Uznawały i wspierały wkład wnoszony przez organizacje działające w zakresie sportu powszechnego w zapewnianiu możliwości uczenia się pozaformalnego.
22. Zbadały, jaki jest potencjał współpracy z sektorem młodzieżowym, zwłaszcza w zakresie:
 - a. zastosowania w sektorze sportu metod i narzędzi uczenia się pozaformalnego;
 - b. wykorzystywania zajęć sportowych w metodach uczenia się pozaformalnego w sektorze młodzieżowym;
 - c. zachęcania do większej liczby projektów finansowanych w ramach wolontariatu europejskiego, w których brałoby udział młodzi wolontariusze z organizacji non-profit w sektorze sportu;
 - d. wykorzystywania zajęć sportowych jako narzędzia służącego włączeniu społecznemu i aktywizacji, również w odniesieniu do jego wkładu we wdrażanie gwarancji dla młodzieży w Europie.
23. Zachęcały do inicjatyw, w stosownych przypadkach, również w ramach Europejskiego Tygodnia Sportu, odnośnie do edukacyjnych wartości sportu, a także możliwości wzmacniania w społecznościach cech sprzyjających włączeniu społecznemu.
24. Współpracowały z zamiarem podnoszenia standardów w zakresie trenowania i prowadzenia treningów, a także w zakresie kształcenia trenerów i szkoleniowców oraz wolontariuszy poprzez ułatwianie wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy osobami odpowiedzialnymi za wyznaczanie kierunków polityki a zainteresowanymi podmiotami z sektora sportu.
25. Zachęcały do wolontariatu sportowego i zwiększania świadomości co do wartości wolontariatu w sporcie, zwłaszcza w nabywaniu umiejętności przekrojowych, do uznawania wolontariatu jako ważnej formy uczenia się pozaformalnego i wzmacniania krajowej i transgranicznej mobilności młodych wolontariuszy.
26. Zachęcały do efektywnego wykorzystywania unijnych instrumentów finansowania – takich jak program Erasmus+ – jako możliwości pozwalających rozwijać umiejętności przekrojowe, zwłaszcza wśród młodych ludzi, aby także wzmacniać włączenie społeczne, aktywność obywatelską i szersze uczestnictwo w sporcie powszechnym.
27. Wykorzystywały proces działań następczych związanych z zaleceniem Rady z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego do zajęcia się kwestią umiejętności przekrojowych nabywanych poprzez sport.

ZWRACAJĄ SIĘ DO KOMISJI EUROPEJSKIEJ, BY:

28. Przeprowadziła badanie dotyczące wkładu sportu w zwiększanie szans na zatrudnienie młodych ludzi w kontekście strategii „Europa 2020”, w tym aspektów wiążących się z umiejętnościami przekrojowymi nabywanymi w związku z uczestnictwem w sporcie powszechnym.
29. Uwzględniała wymiar sportowy w prowadzonych już dyskusjach i wydarzeniach politycznych dotyczących umiejętności, tak aby zwiększać świadomość i zbadać, jakie mogłyby być konkretniejsze sposoby nabywania umiejętności przekrojowych w sporcie i poprzez sport.
30. Kontynuowała – również w ramach mandatu grup eksperckich utworzonych na mocy planu prac UE w dziedzinie sportu – gromadzenie danych, najlepszych sprawdzonych rozwiązań i analizę społecznego i ekonomicznego znaczenia sportu, a także tego, w jaki sposób sport powszechny wnosi wkład w takie obszary, jak zatrudnienie, kształcenie i szkolenie, w tym skoncentrowała się na rozwoju umiejętności osobistych i przekrojowych.
31. Ułatwiała wymianę informacji i sprawdzonych rozwiązań, skuteczne wzajemne uczenie się oraz tworzenie sieci kontaktów między państwami członkowskimi, zwłaszcza w odniesieniu do rozwijania dostępniejszego, atrakcyjniejszego i bardziej zróżnicowanego sportu powszechnego, zwłaszcza dla młodych ludzi.

ZWRACAJĄ SIĘ DO RUCHU SPORTOWEGO, BY ROZWAŻYŁ:

32. Budowanie świadomości, zwłaszcza u młodych ludzi i ich rodziców, że umiejętności nabyte w sporcie i poprzez sport mogą mieć szczególną wartość, która może zostać wykorzystana w innych sektorach.
 33. Inwestowanie w kompetentną kadrę pracowniczą, która stosowałaby w swojej pracy najnowocześniejsze metody umożliwiające jej osiągnięcie pełnych korzyści z wartości dodanej, którą sport może zaoferować, w tym tej związanej z nabywaniem umiejętności.
 34. Zwiększanie świadomości wśród kadry pracowniczej w sporcie co do faktycznych korzyści, jakie przynoszą umiejętności przekrojowe nabyte w trakcie zajęć sportowych poprzez uczenie się pozaformalne i nieformalne, oraz ogólnej społecznej i ekonomicznej wartości dodanej sportu powszechnego.
 35. Zbadanie, jaki jest potencjał współpracy i wymiany sprawdzonych rozwiązań z organizacjami młodzieżowymi, zwłaszcza w odniesieniu do zastosowania do sektora sportowego metod i narzędzi uczenia się pozaformalnego.
 36. Wymianę najlepszych sprawdzonych rozwiązań w zakresie tego, jak należy wspierać i różnicować ruch sportu powszechnego, oraz wymianę sprawdzonych rozwiązań w odniesieniu do rozwijania nowych rodzajów sportu powszechnego, np. sportów nietradycyjnych.
-

ZAŁĄCZNIK

PRZYPOMINAJĄC O POLITYCZNYM TLE PRZEDMIOTOWEJ KWESTII

1. W zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie ⁽¹⁾ wskazano, że kompetencje społeczne są powiązane z dobrostanem osobistym i społecznym wymagającym świadomości tego, w jaki sposób można zapewnić sobie optymalny poziom zdrowia fizycznego i psychicznego, rozumianego również jako zasób danej osoby i jej rodziny oraz bezpośredniego otoczenia społecznego, a także wiedzy, w jaki sposób może się do tego przyczynić zdrowy styl życia. Dla powodzenia w kontaktach interpersonalnych i uczestnictwie w życiu społecznym niezbędne jest rozumienie zasad postępowania i reguł zachowania ogólnie przyjętych w różnych społeczeństwach i środowiskach (np. w pracy). Podstawowe umiejętności w zakresie tej kompetencji obejmują zdolność do konstruktywnego porozumiewania się w różnych środowiskach, wykazywania się tolerancją, wyrażania i rozumienia różnych punktów widzenia, negocjowania połączonego ze zdolnością tworzenia klimatu zaufania, a także zdolność do empatii. Jednostki powinny być zdolne do radzenia sobie ze stresem i frustracją oraz do wyrażania ich w konstruktywny sposób, a także powinny odróżniać sferę osobistą od zawodowej.
2. W europejskich wytycznych w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego ⁽²⁾ podkreśla się, że walidowanie uczenia się pozaformalnego i nieformalnego jest coraz częściej postrzegane jako sposób usprawniania uczenia się przez całe życie i przez całość sytuacji życiowych. Coraz więcej krajów europejskich podkreśla znaczenie eksponowania i doceniania uczenia się odbywającego się poza instytucjami formalnego kształcenia i szkolenia, na przykład w pracy, w ramach zajęć w czasie wolnym lub w domu.
3. W konkluzjach Rady z dnia 18 listopada 2010 r. w sprawie roli sportu jako źródła i podstawy aktywnego włączenia społecznego ⁽³⁾ podkreśla się, że dostęp do sportu i udział w jego różnych aspektach są ważne dla rozwoju osobistego, poczucia tożsamości i przynależności, dobrego samopoczucia w aspekcie fizycznym i psychicznym, upodmiotowienia, kompetencji i sieci społecznych, komunikacji międzykulturowej i szans na rynku pracy.
4. W konkluzjach Rady z dnia 29 listopada 2011 r. w sprawie roli wolontariatu sportowego w propagowaniu aktywności obywatelskiej ⁽⁴⁾ podkreśla się potrzebę propagowania wolontariatu sportowego jako ważnej metody podnoszenia kompetencji i umiejętności, a także jako formę uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.
5. W konkluzjach Rady z dnia 15 lutego 2013 r. w sprawie inwestowania w kształcenie i szkolenie – odpowiedź na komunikat pt. „Nowe podejście do edukacji: inwestowanie w umiejętności na rzecz lepszych efektów społeczno-gospodarczych” oraz na roczną analizę wzrostu gospodarczego 2013 ⁽⁵⁾ zachęca się państwa członkowskie do wprowadzenia środków służących rozwijaniu umiejętności i kompetencji przekrojowych, zgodnie z zaleceniem z 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie.
6. W konkluzjach Rady z dnia 26 listopada 2013 r. w sprawie wpływu sportu na gospodarkę UE, a zwłaszcza na walkę z bezrobociem młodzieży i na zwiększanie włączenia społecznego ⁽⁶⁾ przyznaje się, że angażując się w sport, młodzi ludzie nabywają konkretnych umiejętności i kompetencji osobistych i zawodowych zwiększających ich szanse na zatrudnienie. Są to między innymi: umiejętność uczenia się, kompetencje społeczne i obywatelskie, przywództwo, komunikacja, praca zespołowa, dyscyplina, kreatywność i przedsiębiorczość.

⁽¹⁾ Dz.U. L 394 z 30.12.2006, s. 10.

⁽²⁾ Europejskie wytyczne w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego. Cedefop (2009).

⁽³⁾ Dz.U. C 326 z 3.12.2010, s. 5.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 372 z 20.12.2011, s. 24.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 64 z 5.3.2013, s. 5.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 32 z 4.2.2014, s. 2.